[2018] 9 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.

**ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ (ਡੀ) ਟੀ.ਐਚ.ਆਰ. ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ ਅਤੇ ਹੋਰ**

**ਬਨਾਮ**

**ਨਚਿਤਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ**

**(2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3264)**

**20 ਅਗਸਤ, 2018**

**[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.ਜੇ.]**

ਪੰਜਾਬ ਕਸਟਮ (ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ) ਐਕਟ, 1920: ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਮੁਦਈ-ਪੁੱਤਰ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਾਲੇ-ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਰੱਦ ਸੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਦਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰ (ਪੁੱਤਰ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਮੁੱਦਈ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਉਦੋਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁੱਦਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਨ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਕਰਜ਼ੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮੁੱਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਾਲੇ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 254 (2) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 241 (ਏ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 26, 27, 29] [993-ਸੀ-ਐਫ; 994-ਏ]

ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗਹਿਲ ਸਿੰਘ, 1974 ਪੀਐਲਆਰ 125; ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ., ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1991 ਐਸ.ਸੀ. 1654: [1990] 3 ਸਪੁਰਦਗੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 212 ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਧਾਰਾ 254) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

1974 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 125 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 14

[1990] 3 ਸਪੁਰਦਗੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 212 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 15

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2011 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3264

1968 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1734 ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 20.04.2006 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੋਤੀ ਮੈਂਦੀਰੱਤਾ, ਗਗਨ ਗੁਪਤਾ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਅਤਰੇ, ਪੀ. ਐਨ. ਪੁਰੀ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਪੁਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੀਤਾ ਦੀਵਾਨ ਪੁਰੀ, ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ. 1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 20.04.2006 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 1734 ਆਫ਼ 1968 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਮੁਦਾਲਿਆਂ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

2. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੂਲ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਪੁੱਤਰ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਭਗ 164 ਕਨਾਲ 1 ਮਰਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਆਇਤਕਾਰ ਨੰਬਰ 46 ਕਿਲ੍ਹਾ ਨੰਬਰ 8/1, 19/2, 21/2, 22/2, 23, 24 ਅਤੇ ਆਇਤਕਾਰ ਨੰਬਰ 52, ਕਿਲ੍ਹਾ ਨੰਬਰ 1/2, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12/1, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 23, 24, 25 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਖੱਟਾ ਨੰਬਰ 6/9 ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ 1957-58 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਭਾਮੀਆਂ ਕਲਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਖੱਟਾ ਨੰਬਰ 2/2 ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ 1962-63 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

5. ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ (ਮੁਦਾਲਾ ਨੰਬਰ 1) ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ 25.04.1960 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੇਲ ਡੀਡ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ (ਮੁਦਾਲਾ ਨੰਬਰ 2) ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਮੁਦਾਲਾ ਨੰਬਰ 3) ਨੂੰ 19,500/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

6. 27.11.1964 ਨੂੰ, ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ (ਕੇਸ ਨੰਬਰ 429/325 ਆਫ 1964) ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।

7. ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਦਈ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਕਿ ਮੁੱਦਈ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਮੁੱਦਈ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਹੈ - ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ, ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁੱਦਈ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਦਾਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕੇ, ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਕਸਟਮ (ਪਰਿਵਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ) ਐਕਟ, 1920 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ।

8. ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ-ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 25.04.1960 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਦੂਜਾ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

9. ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੱਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ

ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਵਾਜ; ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚਲੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ; ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਲਈ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਨੰਬਰ 29 ਅਤੇ 3 ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਸੂਟ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਫਾਈਡ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਨਸ ਫਾਈਡ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹਨ।

10. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ. ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ. ਨਿਰਣੇ / ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 17.12.1966, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ. ਇਹ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੂਟ ਲੈਂਡ ਇੱਕ ਪੁਰਖਤਾ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਸੂਟ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

11. ਬਚਾਅ ਨੰਬਰ 2.2 ਅਤੇ 3 ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲ (ਸੀ. ਏ. ਨੰ. 31) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ. ਨਿਰਣੇ / ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ 11.06.1968, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਡਰਡੈਂਟਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ।

12. ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਯੋਜਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੂਟ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਕ ਪੁਰਖ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ; ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਸਟਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਉਹ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ 7399 / - ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੀਸਟੀਅਰ ਪ੍ਰਿੰਤਾਂ ਦੇ ਬਦਲਾਉਣ ਵਾਲੇ 7399 / - ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੀ ਦਿਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਟ ਲੈਂਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ।

13. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 (ਸੂਟ ਲੈਂਡ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ. ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੈਂਡੈਂਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਕਸਟਮ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1973 ਦੇ 23.01.1973 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ।

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 22.04.1974 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗਹਿਲ ਸਿੰਘ, 1974 ਪੀ ਐਲ ਆਰ 125 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1973 ਦਾ ਸੋਧ ਐਕਟ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿਛਾਖੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

15. ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ., ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1991 ਐਸ.ਸੀ. 1654 ਵੇਖੋ)। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ 1973 ਦੀ ਸੋਧ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿਛਾਖੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਐਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।

(ਸੁਪਰਾ) ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਨਰ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

16. ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

17. ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ; ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕਰਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ; ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ; ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਕਰਜ਼ੇ (ਤਕਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ਾ) ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ; ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਕਰਤਾ-ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕੀਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ; ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਵਿਕਰੀ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੁੱਦਈ ਹੈ।

18. ਮੁੱਦਈ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

19. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

20. ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ, ਜੋ ਹੁਣ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1-ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵੈਧ ਵਿਕਰੀ ਸੀ।

21. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

22. ਮੁੱਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾਸਿਕ ਰਚਨਾ "ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ" ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 254 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 254

254. ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਲੱਗ ਕਰਨਾ - ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਸਹਿ-ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਸੰਪਤੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(1) ਧਾਰਾ 223 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੱਦੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 224 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵੀ;

(2) ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣਾ, ਭਾਵੇਂ ਚੱਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਚੱਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਪੋਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪੜਪੋਤਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ (ਧਾਰਾ 294)।"

23. ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 241 ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 241

241. ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕੀ ਹੈ- ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

(ਏ) ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲੀਏ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹਨ;

(ਬੀ) ਸਹਿ-ਭਾਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ;

(ਸੀ) ਪੁਰਸ਼ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖਰਚੇ;

(ਡੀ) ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ;

(ਈ) ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖਰਚੇ

(ਐੱਫ) ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲਾਗਤ;

(ਜੀ) ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ। ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ;

ਉਪਰੋਕਤ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸੂਚਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਅਲਹਿਦਗੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਯੋਗ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ, ਇਸ ਲਈ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਕਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

(ਮੁੱਲ੍ਹਾ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ "22ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ" ਦੇਖੋ)

24. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"12. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ, ਹੁਣ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡੀਡਬਲਯੂ 13 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 5,500/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਬਿਆਨਾ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, 500/- ਰੁਪਏ ਤਕਾਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ 934/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 3-4 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਤਕਾਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ 12,566/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਡੀਡਬਲਯੂ 1 ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਡੀਸੀ ਦਫ਼ਤਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ 3,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 20.11.1964 ਤੱਕ ਉਕਤ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪੈਸਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਡੀਡਬਲਯੂ 2 ਰਾਮ ਦਾਸ, ਇੱਕ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਮਕੈਨਿਕ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਲ 1963 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਗਾਉਣ ਲਈ 4,000/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਡੀਡਬਲਯੂ 9 ਸਤ ਪਾਲ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਵਸੀਲ ਬਕ੍ਰਾ ਨਵੀਸ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ

ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੀਜਾਂ ਦੇ ਥੈਲੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਏ ਸਨ। ਘਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ 500/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪੰਪਿੰਗ ਸੈੱਟ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 2,500/- ਰੁਪਏ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਲ 1961 ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ 1,025/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੇਹੜੀ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਡੀ ਡਬਲਯੂ 11 ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਲ 1959 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੋਂ 3,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਧਾਰ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ 5 ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।"

25. ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਅਧੀਨ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਵੇਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਪਹੁੰਚ, ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

26. ਇਹ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਕਰਜ਼ੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

27. ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਅਧੀਨ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਰਤਾ (ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ) ਦੁਆਰਾ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਾਲੇ ਉਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਾਲੇ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਮੁਦਾਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 254 (2) ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਧਾਰਾ 241 (ਏ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

28. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਿ-ਸਹਿ-ਸਹਿ-ਕਰਤਾ (ਪੁੱਤਰ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੱਦਈ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ-ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਸਹਿ-ਸਹਿ-ਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਉਦੋਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁੱਦਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਤੱਥ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

29. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

30. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

**ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

Megha Tak

Advocate Megha Tak